

Šestnajsto poročilo o napredku pri izvajanju strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju osebnega in lahkega orožja (SALW) in pripadajočega streliva ter trgovini z njim – (2013/II)

(2014/C 178/03)

I. UVOD

V šestnajstem poročilu o napredku pri izvajanju strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju osebnega in lahkega orožja (SALW) in pripadajočega streliva ter trgovini z njim so zajete dejavnosti EU v drugi polovici leta 2013 (od 1. julija do 31. decembra 2013). Pripravil ga je oddelek ESZD za orožje za množično uničevanje, konvencionalno orožje in vesolje v sodelovanju z drugimi ustreznimi službami ESZD in Evropske komisije. EU je v poročevalskem obdobju še naprej opozarjala na vprašanja v zvezi s SALW in pripadajočim strelivom, in sicer v vseh večstranskih forumih ter političnem dialogu s tretjimi državami v okviru ustreznih mednarodnih instrumentov, kot sta Akcijski program Združenih narodov za preprečevanje vseh vidikov nezakonitega trgovanja z osebnim in lahkim orožjem, boj proti njim in njihovo izkoreninjenje (Akcijski program) in mednarodni instrument, ki državam omogoča pravočasno in zanesljivo prepoznavanje in izsleditev nedovoljenega osebnega in lahkega orožja (instrument za prepoznavanje in izsleditev). Sprejetje Pogodbe o trgovini z orožjem (Pogodba) leta 2013 naj bi dopolnilo in okrepilo delo v okviru instrumentov ZN, kot sta Akcijski program in Protokol o strelnem orožju. Vključitev SALW v področje uporabe Pogodbe pomeni pravno zavezujoče obveznosti in nova merila za ureditev zakonitih prenosov SALW, ki bodo dodatno zmanjšala nevarnost preusmerjanja SALW na nezakoniti trg. Prav tako je v poročevalskem obdobju nadaljevala z izvajanjem raznovrstnih projektov za boj proti nedovoljeni trgovini s SALW in pripadajočim strelivom ter njenemu pretiranemu kopičenju in za preprečevanje takšne trgovine in kopičenja ter sprejela nove sklepe Sveta o dodatnih pobudah za uresničitev teh ciljev.

II. IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA, OPREDELJENEGA V STRATEGIJI EU O SALW

II.1. Učinkovito večstransko sodelovanje pri oblikovanju mednarodnih, regionalnih in nacionalnih mehanizmov za boj proti ponudbi in destabilizirajočemu širjenju SALW ter pripadajočega streliva

(a) 68. zasedanje Prvega odbora GSZN

EU je na zasedanju Prvega odbora Generalne skupščine ZN leta 2013 dobila priložnost, da podpre učinkovito in dosledno izvajanje zaključnega dokumenta druge konference o pregledu Akcijskega programa na področju osebnega in lahkega orožja (SALW) ter zgođen začetek veljavnosti, univerzalnost in dosledno izvajanje Pogodbe o trgovini z orožjem. Sprejetih je bilo več resolucij, ki so med drugim omogočile izvajanje Akcijskega programa ZN. Pogodba o trgovini z orožjem je pri mnogih resolucijah postala eno od najbolj spornih vprašanj: odločno zagovarjanje Pogodbe in njenega zgodnjega začetka veljavnosti je spodbudilo živahne razprave. EU in države članice EU so skupaj z drugimi delegacijami zavzeto podpirale Pogodbo in v ta namen nameravale v ustrezne osnutke resolucij vključiti odločna sporočila. Tem prizadevanjem so nekateri ostro nasprotovali, zato je bil jezik v večini resolucij na koncu precej omiljen.

Resolucije „Pomoč državam pri omejevanju nezakonitega prometa z osebnim in lahkim orožjem in zbiranju tega orožja“ (Mali), „Nedovoljena trgovina z osebnim in lahkim orožjem z vseh vidikov“ (Kolumbija) in „Problemi zaradi kopičenja presežnih zalog konvencionalnega streliva“ (Nemčija/Francija) so bile sprejete brez glasovanja, saj so bile pred tem predmet širokih razprav in posvetovanj, med drugim tudi v EU, zaradi jezika, ki je bil v njih uporabljen v zvezi s Pogodbo. Kot že v preteklih letih so vse države članice EU tudi zdaj podprle te resolucije. Evropska unija je, preden je ukrepala v zvezi z resolucijami o konvencionalnem orožju, pripravila obrazložitveno splošno izjavo in poudarila, kako pomembni sta po njenem mnenju Pogodba in čisto prva resolucija Varnostnega sveta 2117 o osebnem in lahkem orožju. Opozorila je tudi na posledice v zvezi s človekovimi pravicami in na humanitarnem področju ter vpliv na nasilje nad ženskami in otroki, pri čemer je spomnila še na resolucijo o ženskah, razoroževanju in nadzoru nad oborožitvijo, ki so jo zagovorniki predložili brez predhodnega posvetovanja. Izjavo je podprlo 25 tretjih držav.

Z resolucijama „Transparentnost oborožitve“ in „Nacionalna zakonodaja o prenosu orožja, vojaške opreme ter blaga in tehnologije z dvojno rabo“ (Nizozemska), v katerih je odločno izražena podpora Pogodbi o trgovini z orožjem, se nekateri niso povsem strinjali, na koncu pa sta bili odobreni s 145 glasovi za, nobenim proti in 28 vzdržanimi oziroma 171 glasovi za, nobenim proti in 4 vzdržanimi.

S 141 glasovi za, nobenim proti in 28 vzdržanimi je bila odobrena ločena resolucija o Pogodbi o trgovini z orožjem.

EU je glede na pomen, ki ga pripisuje Pogodbi, na seji, ki jo je vodil predsednik končne konference ZN, izrazila opombe in zastavljala vprašanja glede Pogodbe.

EU je ob robu zasedanja Prvega odbora sodelovala tudi na neuradnem srečanju v zvezi s petim bialnim srečanjem držav (BSD5) v okviru Akcijskega programa o SALW, na katerem je znova poudarila prednostne naloge EU kot del priprav na srečanje, ki bo od 16. do 20. junija 2014.

- (b) *Izvajanje Akcijskega programa ZN za preprečevanje vseh vidikov nezakonitega trgovanja z osebnim in lahkim orožjem, boj proti njim in njihovo izkoreninjenje, sprejetega leta 2001*

EU je dejavno sodelovala na vseh **neuradnih posvetovanjih v okviru priprav na peto bialno srečanje držav za razmislek o izvajanju Akcijskega programa (BSD5, New York, od 16. do 20. junija 2014)**, ki bo po drugi konferenci o pregledu, ki je bila avgusta in septembra 2012, naslednje večje srečanje ZN, na katerem bodo obravnavana vprašanja o SALW v okviru Akcijskega programa. Na teh posvetovanjih in na podlagi tematskih zaključnih dokumentov, ki so bili na drugi konferenci o pregledu soglasno sprejeti, se je EU zavzemala za osredotočeno razpravo o izkušnjah in priložnostih mirovnih operacij in drugih ustreznih akterjev za namene sledenja nedovoljenemu SALW na konfliktnih in pokonfliktnih območjih. EU je prepričana, da lahko intenzivnejše in bolj načrtno sledenje na konfliktnih območjih močno izboljša naše zmogljivosti za preprečevanje nedovoljene trgovine s SALW in preusmerjanja SALW k nepooblaščenim končnim uporabnikom, na primer z izboljšanjem našega znanja o preusmeritvenih poteh, uhajanju orožja iz pomanjkljivo zavarovanih zalog ali tihotapskih poteh. Prepričana je tudi, da bi lahko BSD5 veliko prispevalo k boju proti nedovoljeni trgovini s SALW, in sicer s preučitvijo priložnosti in izzivov, ki so jih prinesle novosti v proizvodnji, tehnologiji in zasnovi SALW za učinkovito označevanje, evidentiranje, sledenje in varovanje SALW. Druge pomembne teme za BSD5 so po mnenju EU varnost zalog ter učinkovita mednarodno sodelovanje in pomoč.

Kot dopolnitev političnega prizadevanja EU na ravni ZN za spodbujanje bolj načrtnega sledenja SALW na konfliktnih in pokonfliktnih območjih z bolj izdelanim projektom, da se dejansko izboljša zmogljivost mednarodne skupnosti za spremljanje v zvezi s tem in se zagotovijo ustrezne informacije za prihodnje oblikovanje in izvajanje z dokazi podprtih strategij in projektov proti nedovoljenemu širjenju in preusmerjanju SALW, je bil 25. novembra 2013 **sprejet Sklep Sveta 2013/698/SZVP o vzpostavitvi dostopnega in uporabniku prijaznega globalnega mehanizma za poročanje o nedovoljenem SALW in drugem nedovoljenem konvencionalnem orožju in strelivu („iTrace“)** zaradi zmanjšanja tveganja nedovoljene trgovine z njima ⁽¹⁾.

Ta sistem je namenjen sledenju nedovoljenega SALW in drugega nedovoljenega konvencionalnega orožja in streliva ter prikazuje točno določene vrste orožja, dobavitelje, vektorje prenosa in nezakonite prejemnike. Sistem iTrace, ki bo usmerjen v konfliktna območja in bo vseboval informacije s terenskih raziskav in že obstoječo dokumentacijo o prenosih SALW in drugega konvencionalnega orožja in streliva, ki je pomembna za politiko, naj bi bil prvi globalni mehanizem za načrtno spremljanje trgovine z orožjem. Obenem naj bi tudi pomagal spremljati izvajanje Pogodbe o trgovini z orožjem, zagotavljal celovite informacije v podporo pregledom izvajanja Pogodbe in izboljšal zmožnost nacionalnih vlad, da predvidijo posledice odločitev v zvezi z izdajo izvoznih dovoljenj za orožje.

V poročevalskem obdobju se je sistem začel razvijati, opravljene pa so bile tudi prve terenske preiskave zaradi vnosa podatkov v sistem iTrace v realnem času. Preiskave so sprva potekale v podsaharski Afriki – vključno s Srednjeafriško republiko, Libijo in Južnim Sudanom –, vendar pa naj bi se v letih 2014 in 2015 razširile še na Bližnji vzhod in morda tudi na Južno Ameriko in Vzhodno Azijo. Izvajalska agencija Conflict Armament Research Ltd. bo zagnala delovanje sistema iTrace junija 2014 v New Yorku na BSD5.

(1) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:320:0034:0042:SL:PDF>

V okviru **sklepa Sveta v podporo aktivnostim Urada Združenih narodov za razorožitev (ODA) za izvedbo Akcijskega programa (Sklep Sveta 2011/428/SZVP z dne 18. julija 2011)**⁽¹⁾ so bili v srednje-ročni oceni izvajanja podprtih aktivnosti prikazani naslednji konkretni rezultati: na svetovni ravni so sklopi regionalnih delavnic v zvezi z Akcijskim programom za države Azije, Afrike, Latinske Amerike in Karibe pomembno vplivali na drugo konferenco o pregledu izvajanja Akcijskega programa za leto 2012. Sodelujoče države so poročale o tem, da so regionalne delavnice v okviru Akcijskega programa močno izboljšale znanje in ozaveščenost glede vprašanj o SALW v obdobju pred drugo konferenco o pregledu izvajanja Akcijskega programa za leto 2012. Na teh regionalnih srečanjih so se sodelujoči dogovorili o konkretnih sklepnih dokumentih, v katerih so očitana regionalna in podregionalna prednostna vprašanja o SALW. Poleg tega so strateška prizadevanja za zagotovitev, da se en predstavnik iz glavnega mesta in en predstavnik stalne misije ZN iz vsake sodelujoče države udeležita regionalnih srečanj, še spodbudila sodelovanje med različnimi nacionalnimi subjekti glede vprašanja SALW. Tudi razvoj predloge za poročanje prek spleta v okviru podpornega sistema za izvajanje Akcijskega programa za lažjo oddajo nacionalnih poročil o izvajanju Akcijskega programa se je uspešno zaključil.

Med 1. julijem in 31. decembrom 2013 so se svetovna obravnava vprašanj o SALW in dosežki druge konference o pregledu za leto 2012 prenesli v konkretna prizadevanja za izgradnjo zmogljivosti v posameznih tretjih državah. Kar zadeva instrument za prepoznavanje in izsleditev, je bila potencialnim državam upravičenkam Burkini Faso, Nigru in Sierra Leone zagotovljena pomoč pri pripravah na prejetje naprav za označevanje orožja, da bodo lahko v skladu s standardi, ki jih je treba izpolniti na podlagi instrumenta za prepoznavanje in izsleditev, začele označevati orožje v nacionalni lasti in voditi evidenco o njem. Zahodnoafriške države so bile tudi seznanjene z osnutkom smernic o načrtovanju in izvajanju nacionalnih programov označevanja, vodenja evidenc in sledenja zaradi zagotovitve nacionalne podpore in v podporo vzpostavitvi učinkovitih in trajnostnih praks za označevanje orožja. Aktivnosti, predvidene za leto 2014, bodo zajemale zagotovitev naprav za označevanje orožja navedenim trem državam upravičenkam, usposabljanje o uporabi naprav v vsaki od njih in regionalne delavnice za usposabljanje prihodnjih vodij usposabljanja.

V poročevalskem obdobju je bila tudi okrepljena zmogljivost na terenu na področju upravljanja zalog streliva. V združenju latinskoameriških učnih centrov za vzdrževanje miru (ALCOPAZ) poteka intenzivno ozaveščanje o dokončanih mednarodnih tehničnih smernicah ZN za upravljanje zalog streliva SaferGuard ter spletnem priročniku za njihovo izvajanje (<http://www.un.org/disarmament/un-saferguard/>).

ALCOPAZ se je zato odločil, da bo smernice uporabil pri svojih prizadevanjih za vzdrževanje miru. Brazilske nacionalne oblasti so se na primer zavezale, da bodo prevedle 700 strani dolge smernice v portugalsščino. Tudi afriške države se začenjajo seznanjati s smernicami. Več držav Arabske lige je v okviru regionalnih srečanj članic Arabske lige, namenjenih obravnavi učinka druge konference o pregledu izvajanja Akcijskega programa za leto 2012 (10. in 11. junij 2013 v Kairu) izrazilo veliko pripravljenost za usposabljanje na področju upravljanja zalog streliva in pozdravilo prevod smernic v arabščino kot del izvajanja aktivnosti na podlagi Sklepa Sveta. V Latinski Ameriki in Afriki bo leta 2014 potekalo napredno usposabljanje o smernicah, za tri latinskoameriške in tri afriške države pa je predvideno mentorstvo na delovnem mestu.

(c) *Pogodba o trgovini z orožjem*

EU z navdušenjem pozdravlja uspešno sprejetje Pogodbe o trgovini z orožjem v letu 2013 in je trdno prepričana, da lahko Pogodba, če bo njeno izvajanje obsežno in učinkovito, občutno prispeva k večji odgovornosti in preglednosti zakonitih mednarodnih prenosov orožja, pa tudi k boju proti nedovoljeni trgovini s konvencionalnim orožjem. EU namerava v ta namen podpreti univerzalno rabo ter dosledno in učinkovito izvajanje Pogodbe in je v podporo tem ciljem sprejela Sklep Sveta 2013/768/SZVP z dne 16. decembra 2013 o delovanju EU v podporo izvajanju Pogodbe⁽²⁾. Na podlagi tega sklepa bodo v podporo Pogodbi zagotovljena precejšnja sredstva in EU bo lahko uporabila pomembne diplomatske vzvode pri dogovarjanju s tretjimi državami o njihovem pristopu k Pogodbi.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:188:0037:0041:SL:PDF>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:341:0056:0067:SL:PDF>

Vključitev SALW v področje uporabe Pogodbe je bila pomembna odločitev, strožji nadzor nad zakonitimi mednarodnimi prenosi SALW, na primer z okrepljenim nadzorom nad končnimi uporabniki in trdnejšimi zagotovili ter ukrepi za obvladovanje preusmerjanja, pa lahko še dodatno zmanjša nevarnost preusmerjanja SALW na nezakoniti trg. Pogodba bo tako dopolnila in okrepila tudi druge ustrezne instrumente ZN, kot sta Akcijski načrt in Protokol o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi (Protokol o strelnem orožju).

Pogodbo je bilo mogoče podpisati od 3. junija 2013 naprej, kar so storile vse države članice EU; 2. aprila 2014 je sedemnajst držav članic EU skupaj deponiralo svoje listine o ratifikaciji, s čimer so se močno približale pragu 50 ratifikacij, potrebnem za začetek veljavnosti. Druge države članice EU bodo kmalu deponirale svoje listine o ratifikaciji, saj so njihovi postopki ratifikacije že v polnem teku.

(d) *Izvajanje Protokola h Konvenciji Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (UNTOC) o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja ter trgovini z njim*

Evropska komisija je 22. marca 2013 sprejela predlog sklepa Sveta o sklenitvi Protokola o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi (Protokol o strelnem orožju), ki dopolnjuje Konvencijo ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu. Evropski parlament je predlog odobril 10. decembra 2013 in Svet ga je sprejel 11. februarja 2014. S Sklepom se zaključuje proces prenosa določb Protokola o strelnem orožju v zakonodajo EU. Protokol o strelnem orožju še ni bil sklenjen s strani EU, je pa zanjo pomenil mednarodno zavezo.

Z dolgoročno komponento instrumenta za stabilnost, ki obravnava svetovne in nadregionalne grožnje, se je v drugo polovico leta 2013 nadaljeval triletni projekt (od marca 2011 do februarja 2014) za preprečevanje nadnacionalne nedovoljene trgovine s strelnim orožjem in boj proti njej s spodbujanjem ratifikacije in izvajanja Protokola o strelnem orožju. Projekt izvaja Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), zajema pa Zahodno Afriko (Benin, Burkina Faso, Gambija, Gana, Mali, Mavretanija, Senegal, Togo) in Južno Ameriko (Argentina, Bolivija, Brazilija, Čile, Paragvaj, Urugvaj). Še naprej je bila zagotovljena ciljna tehnična pomoč za uskladitev zakonodaje in gradnjo zmogljivosti pri upravljanju SALW na nacionalni in regionalni ravni (zlasti z delovno skupino Mercosur za strelno orožje in eksploziv) v skladu z namenom spodbujanja ratifikacije in izvajanja Protokola o strelnem orožju v Latinski Ameriki in Zahodni Afriki. Natančneje, v drugi polovici leta 2013 je bil zaključen sklop izčrpnih poročil o oceni zakonodaje in analize pomanjkljivosti za 13 držav od 15, vključenih v projekt, sedmim državam pa sta bila pri pripravi osnutkov nacionalnih zakonov o strelnem orožju zagotovljena zakonodajno svetovanje, prilagojeno njihovim potrebam, in podpora pri oblikovanju zakonodajnih aktov. Celovit program usposabljanja za strelno orožje, ki je bil pripravljen v sodelovanju z Interpolom in kanadsko policijo (Royal Canadian Mounted Police), je že skoraj dokončan, izvedenci za projekt pa so pregledali vzorčni zakon o preprečevanju nedovoljene proizvodnje strelnega orožja in trgovine z njim, ki ga je pripravil UNODC, da bi preučili sinergije z nedavno sprejeto Pogodbo. Poleg tega so v okviru projekta potekala prizadevanja za sodelovanje z regionalnimi organi civilne družbe in poslanci, organizirane pa so bile tudi delavnice za gradnjo zmogljivosti, da bi tako povečali ozaveščenost o vprašanjih o SALW ter okrepili sodelovanje in nadzor civilne družbe pri izvajanju strategij o strelnem orožju.

V okviru dolgoročne komponente instrumenta za stabilnost je EU tudi še naprej zagotavljala finančno pomoč Interpolu, namenjeno razvoju in vzpostavitvi zbirke podatkov za odkrivanje in sledenje izgubljenega, ukradenega, nezakonito pridobljenega in pretihotapljenega strelnega orožja (iARMS) prek Interpolovega sistema I24/7, da bi se tako olajšala regionalna in nadregionalna izmenjava informacij ter sodelovanje med organi kazenskega pregona pri preiskavah. Prva faza (2011–2012) je bila namenjena predvsem oblikovanju zbirke podatkov in pilotnemu testiranju sistema v izbranih državah Zahodne Afrike (Benin, Burkina Faso, Gambija, Gana, Mali, Mavretanija, Niger, Senegal, Togo), Južne Amerike (Argentina, Bolivija, Brazilija, Čile, Paragvaj, Peru, Urugvaj), Karibov (Jamajka), Evrope (Češka republika, Hrvaška, Portugalska, Španija) in v Avstraliji. Druga faza projekta in splošna uvedba po uspešnem testiranju sta se začeli januarja 2013. Cilj dveletne druge faze (2013–2014) je okrepiti delovanje sistema in vsem 190 članicam Interpola omogočiti dostop do iARMS. Projekt je namenjen tudi gradnji zmogljivosti na zadevnem področju, usposabljanju in kriminalističnim obveščevalnim službam za preprečevanje kriminala, povezanega s strelnim orožjem. iARMS zaenkrat vsebuje približno 300 000 vnosov, ki jih je prispevalo 107 držav, ki so se vključile v sistem. Novembra 2013 se je v sistemu pojavil prvi uspešen zadetek v zvezi z ukradenim strelnim orožjem,

na podlagi katerega je bilo mogoče povezati primere iz Kostarike in Paname, med katerimi poprej ni bilo povezave. Do začetka leta 2015 naj bi bila pripravljena tretja faza, v kateri naj bi združili dosežke prvih dveh faz v EU in drugje, s tem pa spodbudili splošno uporabo sistema iARMS in izkoristili sinergije s povezanimi sistemi.

Komisija je 21. oktobra 2013 sprejela **sporočilo „Strelno orožje in notranja varnost EU: zaščita državljanov in preprečevanje nezakonite trgovine“**⁽¹⁾. V sporočilu so z vidika kazenskega pregona zajeti obstoječi ukrepi EU za zmanjšanje obsega trgovine s strelnim orožjem, obenem pa je opisano, kako Komisija vidi prihodnje ukrepanje na tem področju. Določen je obsežen načrt za skupno delovanje Evrope pri ščititvi zakonite prodaje in lastništva strelnega orožja ter preprečevanju kriminala, povezanega z orožjem. Preučene so nekatere zamisli o tem, ali naj se okrepi zakonodaja in na kakšen način, kako pospešiti operativno sodelovanje med službami kazenskega pregona ter kako bolje ukrepati v tretjih državah in skupaj z njimi, da bi se zaježil prtok nedovoljenega orožja. Obravnavane so tudi možnosti za zmanjšanje nevarnosti preusmerjanja strelnega orožja v roke hudodelcev, in sicer z oblikovanjem učinkovitih standardov o onesposobitvi civilnega in vojaškega strelnega orožja ter večjimi prizadevanji za zmanjšanje nedovoljene trgovine s strelnim orožjem (civilnim ali vojaškim) iz drugih držav v EU.

Komisija se trenutno ukvarja tudi z oblikovanjem ustreznega **svežnja o strelnem orožju za leto 2015**, v katerem bodo po možnosti vključeni zakonodajni predlogi o dezaktivaciji strelnega orožja in postopkih za označevanje ter o usklajevanju kazenskih sankcij zoper nedovoljeno trgovino s strelnim orožjem.

Komisija je 11. aprila 2013 sprejela sklep o ustanovitvi **strokovne skupine za ukrepe proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem zaradi zaščite notranje varnosti EU**⁽²⁾, ki se je prvič sestala 10. decembra 2013. Sestavljajo jo strokovnjaki s področja notranje varnosti, med drugim tudi proizvajalci strelnega orožja in raziskovalci ter drugi posamezniki, ki imajo po mnenju Komisije dragoceno strokovno znanje, na podlagi katerega lahko Komisija bolje oblikuje morebitne zakonodajne predloge in pobude politike za izboljšanje ukrepov zoper nedovoljeno trgovino s strelnim orožjem z namenom zaščite notranje varnosti EU. Na prvem srečanju so bili izraženi pomembni predlogi o prednostnih nalogah politike, oprti na dve predhodni študiji o novih zakonodajnih predlogih.

Svet je med **prednostne naloge EU v boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu za obdobje od 2014 do 2017** vključil tudi strateški cilj **zmanjšati nevarnost strelnega orožja za državljane, vključno z bojem proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem**, in v skladu s tem sprejel operativni akcijski načrt, ki daje državam članicam in Europolu potrebno spodbudo za ukrepanje.

Oktobra 2013 je bila objavljena tudi raziskava **Eurobarometra o strelnem orožju v EU**⁽³⁾, ki kaže na to, da večina državljanov EU podpira strožji nadzor nad strelnim orožjem in da dve tretjini podpirata ukrepanje EU – v sodelovanju z nacionalnimi organi – zoper trgovino s strelnim orožjem.

(e) *Nadzor nad izvozom*

V drugem polletju 2013 so se še dodatno razvile dejavnosti ozaveščanja glede nadzora nad izvozom orožja v okviru Sklepa Sveta 2012/711/SZVP, na podlagi katerega se organizirajo regionalni seminarji, študijski obiski, izmenjave osebja in delavnice v okviru nujenja pomoči posameznim državam⁽⁴⁾. V okviru Sklepa Sveta sta bila organizirana dva regionalna seminarja, in sicer za vzhodno Evropo in kavkaške partnerice evropske sosedске politike oktobra 2013 v Tbilisiju v Gruziji in za severnoafriške države, ki v okviru evropske sosedске politike sodelujejo v evro-sredozemskem partnerstvu, novembra 2013 v Tunisu v Tuniziji. Poleg tega je septembra 2013 v Srbiji potekala delavnica o pravnem pregledu, ki naj bi bila v pomoč pri pregledu priprave srbske zakonodaje na področju nadzora nad izvozom, Portugalska pa je oktobra 2013 gostila študijski obisk uradnikov iz Albanije, Bosne in Hercegovine in Srbije.

V drugem polletju 2013 so z Norveško in ZDA potekali politični dialogi v zvezi z vprašanji o nadzoru nad izvozom orožja.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0716:FIN:sl:PDF>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:107:0004:0006:SL:PDF>

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_383_en.pdf

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:321:0062:0067:SL:PDF>

II.2. SALW v okviru političnega dialoga s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami, klavzule o SALW

Vprašanja v zvezi s SALW so bila na dnevnem redu številnih rednih **političnih dialogov EU s tretjimi državami**, bila pa so tudi del sodelovanja z regionalnimi organizacijami. Z Rusijo (v Moskvi), Brazilijo (v Bruslju) in Kitajsko (v Pekingu) so bila organizirana srečanja v okviru političnega dialoga o neširjenju orožja, razoroževanju in nadzoru nad orožjem, ki jih je vodil zlasti glavni svetovalec in posebni odposlanec EU za neširjenje orožja in razoroževanje. Posebni odposlanec je izvedel tudi številna neformalna posvetovanja z različnimi akterji, med drugim ob robu mednarodnih dogodkov, kot so bili generalna konferenca MAAE na Dunaju (Republika Koreja), seja prvega odbora GSZN v New Yorku (na kateri so sodelovali Indija, ZDA, Rusija, sekretariat ZN in Južna Afrika), srečanje skupine direktorjev G8 za neširjenje orožja v Londonu (Kanada), in s Kazahstanom (v Astani). EU je svoja stališča usklajevala tudi z ZDA na letnem srečanju v okviru dialoga na visoki ravni med EU-28 in ZDA o neširjenju orožja, razoroževanju, nadzoru nad orožjem in zmanjševanju nevarnosti KBRJ, ki je bilo 13. decembra 2013 v Bruslju.

V skladu s **Sklepi Sveta o vključitvi elementa SALW v sporazume med EU in tretjimi državami**, sprejetimi decembra 2008, so tekla zlasti nadaljnja pogajanja o vključitvi elementov SALW v zadevne sporazume z Brunejem, Japonsko in Kazahstanom. Pogajanja med drugim prispevajo k ozaveščanju o politiki EU v zvezi s SALW, omogočajo boljše medsebojno razumevanje tozadevnih stališč, opredeljujejo morebitna področja prihodnjega sodelovanja in spodbujajo partnerske države h konkretnemu napredku pri učinkovitem izvajanju ustreznih mednarodnih instrumentov za nadzor nad SALW.

II.3. Posebna projektna pomoč EU tretjim državam in regionalnim organizacijam

(a) Zahodni Balkan

- I. Svet je 9. decembra 2013 sprejel Sklep Sveta 2013/730/SZVP v **podporo dejavnostim SEESAC za razorožitev in nadzor nad oborožitvijo v Jugovzhodni Evropi (SEESAC – Center jugovzhodne in vzhodne Evrope za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem)** ⁽¹⁾. Predvidene dejavnosti bodo temeljile na delu SEESAC v obdobju 2010–2012 na podlagi Sklepa Sveta 2010/179/SZVP. Na podlagi sklepa Sveta bodo podprte dejavnosti v Albaniji, BiH, Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, Kosovu ⁽²⁾, Republiki Moldaviji, Črni gori in Srbiji. Njegov namen je še dodatno prispevati k večji varnosti zalog, uničenju SALW in pripadajočega streliva, boljšemu označevanju in sledenju SALW, tesnejšemu regionalnemu sodelovanju na tem področju ter zbiranju SALW, ki ga nezakonito posedujejo prebivalci držav Jugovzhodne Evrope.

Sklep Sveta se bo začel v celoti izvajati januarja 2014, nekatere predhodne dejavnosti pa so se izvedle že konec leta 2013. Zlasti so z namenom lažje vzpostavitve regionalne mreže strokovnjakov za strelno orožje v Jugovzhodni Evropi SEESAC, regionalna enota zoper organizirani kriminal v Jugovzhodni Evropi v okviru francoske ambasade v Beogradu ter francoski ataše za notranjo varnost skupaj organizirali regionalni seminar o boju proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem v Jugovzhodni Evropi, ki je potekal od 26. do 28. novembra 2013 v Podgorici, Črni gori. Seminar je bil priložnost za doslej najbolj poglobljeno operativno in strateško izmenjavo med strokovnjaki carinskih, policijskih in pravosodnih organov iz Francije ter Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Kosova ⁽²⁾, Črne gore, Srbije in Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije. Udeleženci so se po razpravah strinjali, da je pri boju proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem koristno vzpostaviti regionalno sodelovanje. Dogovorili so se, da bodo začeli posvetovanja z ustreznimi nacionalnimi organi kot prvi korak pri vzpostavitvi regionalne mreže strokovnjakov za boj proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem, v kateri bi bili zastopani policijski, pravosodni in carinski organi. SEESAC bo usklajeval ta posvetovanja in deloval kot začasni sekretariat. Prvo srečanje mreže strokovnjakov naj bi bilo sredi leta 2014.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:332:0019:0030:SL:PDF>

⁽²⁾ To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSZN 1244 (1999) in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

II. V okviru kratkoročne komponente instrumenta za stabilnost se je 1. aprila 2013 začel izvajati dodatni projekt za izboljšanje zaščite, varnosti in razvojnih perspektiv za posameznike in lokalne skupnosti, ki bi bili žrtve naključnih eksplozij v skladiščih streliva v Bosni in Hercegovini. Po ocenah naj bi bilo v Bosni in Hercegovini več kot 24 000 ton vojaškega streliva, od tega pa naj bi bilo 17 000 ton streliva kemično nestabilnega; to strelivo pomeni veliko nevarnost za nenadzorovane eksplozije, ki bi lahko povzročile smrtne žrtve, imele pa bi tudi negativne posledice za celotno regijo. Ministrstvo za obrambo BiH nima zadostnih zmogljivosti, usposobljenega osebja in finančnih virov, da bi lahko zagotovilo ustrezne standarde v objektih za skladiščenje streliva. Projekt se izvaja v okviru Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP) v sodelovanju z misijo OVSE v BiH ter ministrstvom za obrambo, namenjen pa je uničevanju nestabilnega streliva, izboljšanju varnostnih standardov v skladiščih streliva ter vzpostavitvi zmogljivosti za nadzor nad strelivom. Pri tem upošteva in nadgrajuje dejavnosti in napredek, ki je bil dosežen v okviru projekta v zvezi z eksplozivnimi ostanki vojne – ta projekt je podprla EU, ki je v okviru instrumenta za stabilnost v obdobju 2008–2011 v dveh fazah zanj namenila približno 4,5 milijona EUR.

Dejavnosti projekta so bile dogovorjene s ključnim akterjem, tj. ministrstvom za obrambo BiH, pri čemer so bili upoštevani srednjeročne politike in načrti ministrstva ter druge pobude, ki podpirajo delo ministrstva in oboroženih sil. Količino nestabilnega streliva, ki se bo uničilo, je potrdilo predsedstvo BiH. Projekt že v tej fazi omogoča bistveno hitrejše uničevanje nestabilnega streliva. Prvo posredovanje v okviru projekta je bila napotitev 13 pirotehnikov in specialistov za strelivo v vojaški objekt za uničevanje streliva Trom v Doboju, ki naj bi prenovili in nato upravljali novo nameščeno opremo za uničevanje streliva. Pri dveh dejavnostih so rezultati preseglji načrte, in sicer pri industrijski demilitarizaciji nestabilnega artilerijskega streliva (70 000 kosov namesto načrtovanih 36 000) in uničevanju nestabilnega malokalibrskega streliva (2 500 000 kosov namesto načrtovanih 2 000 000). Razvita je bila tudi metoda za uničevanje belega fosforja, za uničevanje izredno nevarnega streliva in kompleksnih sistemov orožja, vključno z letalskimi bombami in raketnimi sistemi, pa je bilo vzpostavljeno partnerstvo z drugimi mednarodnimi akterji. Kar zadeva izboljšanje varnostnih standardov v skladiščih streliva, so bile opredeljene in odobrene prednostne naloge, dejanska dela pa se bodo začela maja 2014. V zvezi z vzpostavitvijo zmogljivosti za nadzor nad strelivom je bilo od 24. novembra do 13. decembra 2013 organizirano usposabljanje o sodobnih pristopih k varnemu upravljanju zaloga orožja in streliva, ki se ga je udeležilo 47 višjih častnikov in uradnikov ministrstva za obrambo in oboroženih sil Bosne in Hercegovine.

III. Operacija EUFOR Althea je v poročevalskem obdobju še naprej prispevala k prizadevanjem mednarodne skupnosti za rešitev vprašanja presežnih zalog konvencionalnega streliva, ki ga hrani ministrstvo za obrambo BiH.

(b) *Območje OVSE*

V okviru Sklepa Sveta 2012/662/SZVP o podpori ukrepom za zmanjšanje nevarnosti nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter njegovega prekomernega kopičenja na območju Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE)⁽¹⁾ so se v poročevalskem obdobju izvedle naslednje dejavnosti: načrti za izboljšanje varnosti skladišč konvencionalnega orožja in streliva v Belorusiji in Kirgiziji so se začeli izvajati na terenu: cilj je razviti vzdržne in učinkovite varnostne sisteme in infrastrukturo na izbranih lokacijah za skladiščenje SALW. V Belorusiji so bile dokončno nameščene ograje okoli skladišča v Gomelu, trenutno poteka nameščanje električnih instalacij ter zunanje in notranje osvetlitve, decembra 2013 pa je bil objavljen razpis za namestitev požarnega alarma in varnostnih sistemov. Ti ukrepi so takoj povečali varnost skladišča, ki se nahaja v gosto poseljenem predmestju Gomela, pomembnega mestnega središča v regiji, ter v bližini državne meje med Belorusijo in Ukrajino.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:297:0029:0033:SL:PDF>

V Kirgiziji je bil izveden javni razpis za izgradnjo objektov za skladiščenje SALW in konvencionalnega streliva v krajih Bužum (v provinci Batken), Koi-Taš (v provinci Čui) in Gulča (v provinci Oš). Ko bo naročilo dodeljeno, bo imel izvajalec 90 koledarskih dni, da pripravi projektno dokumentacijo za izgradnjo in/ali opremo skladišč. Na podlagi te dokumentacije bo v začetku leta 2014 v sodelovanju z ustreznimi vladnimi agencijami objavljen javni razpis za gradbena dela.

OVSE in ministrstvo za obrambo Kirgizije sta oktobra 2013 izvedla skupen pregled strelskega poligona v bližini Biškeka, da bi ocenila, ali je primerno na njem z razstrelitvijo na prostem uničiti 51 ročno prenosljivih protiletalskih obrambnih sistemov (MANPADS) in 97 protitankovskih vodenih izstrelkov. Določeno je bilo primerno območje za uničenje teh izstrelkov, pri čemer je bila upoštevana zahtevana raven javne varnosti, kar zadeva smer eksplozije, leteče delce teh izstrelkov in zaščito pred hrupom. Uničenje je bilo izvedeno med 6. in 14. novembrom 2013, vključno s pripravo ploščadi za razstreljevanje in usposabljanjem inženirjev. Za naslednjo fazo postopka uničevanja streliva je načrtovana okrepitev nacionalnih zmogljivosti Kirgizije za uničenje presežkov SALW z nepopravljivo mehansko deformacijo. V začetku leta 2014 naj bi bil objavljen mednarodni razpis za nakup specializiranih hidravličnih škarij. Z vzpostavitvijo nacionalnih zmogljivosti za uničevanje presežka SALW s stroškovno učinkovitimi metodami uničevanja naj bi se tudi znatno zmanjšala varnostna tveganja v Srednji Aziji v obdobju po letu 2014, zlasti kar zadeva občutljive varnostne razmere na jugu Kirgizije.

Ministrstva za obrambo Albanije, BiH, Kazahstana, Kirgizije, Moldavije, Črne gore, Srbije in Tadžikistana trenutno preizkušajo pilotno različico posebne programske opreme za elektronsko evidentiranje SALW in streliva, več navedenih držav pa je že dalo prve pozivne odzive. Programska oprema je bila medtem prilagojena za uporabo na operacijskem sistemu Linux „Ubuntu 13.04“. Sedaj je na voljo v ruščini, angleščini, romunščini/moldavščini ter srbohrvaščini, prevesti pa jo je mogoče še v druge jezike. Več drugih držav članic OVSE je izrazilo zanimanje za to programsko opremo, ko bo na voljo v ustreznih jezikih, Armenija pa je prejela uporabniško licenco za njeno poskusno uporabo.

(c) *Afrika*

- I. Izvajanje Sklepa Sveta 2012/121/SZVP v podporo dejavnostim za spodbujanje dialoga in sodelovanja med EU, Kitajsko in Afriko na področju nadzora nad konvencionalnim orožjem je v drugi polovici leta 2013 prispevalo k večji ozaveščenosti in poglobljenemu dialogu med predstavniki civilne družbe, industrije in vlad Kitajske, EU in afriških držav o boju proti nedovoljeni trgovini in prekomernemu kopičenju SALW v Vzhodni Afriki ter o Pogodbi o trgovini z orožjem.

V Afriki, Kitajski in državah članicah EU je bilo organiziranih več kot 30 dvostranskih srečanj, tudi srečanje z voditelji 11 afriških diplomatskih misij v Pekingu (Ruanda, Kenija, Etiopija, Tanzanija, Togo, Burundi, Senegal, Džibuti, Nigerija, Južna Afrika in Gana), ki sta se ga udeležila tudi direktor nacionalne kontaktne točke za SALW v Keniji in izvršni direktor Regionalnega centra za osebno orožje (RESCA). Razprava je tekla o izmenjavi izkušenj in pridobljenih spoznanj pri reševanju problematike širjenja SALW v Vzhodni Afriki z nacionalnimi in regionalnimi instrumenti, pa tudi o dogodkih v zvezi s procesom Pogodbe o trgovini z orožjem. Septembra 2013 so bile v Pekingu na srečanju z možganskimi trusti, vojaškimi strokovnjaki in predstavniki vojaške industrije iz Kitajske predstavljene predhodne ugotovitve internega poročila o dobavi orožja in streliva uporniškim silam v Južnem Sudanu, ki je bilo pripravljeno na podlagi misije za ugotavljanje dejstev v Južnem Sudanu, ki jo je junija 2013 opravila Delovna skupina strokovnjakov iz Afrike, Kitajske in EU. Četrto srečanje Delovne skupine strokovnjakov je bilo 14. novembra 2013 v Bruslju in je bilo organizirano skupaj s seminarjem o političnem dialogu, ki je potekal dan prej. Na seminarju je sodelovalo 45 udeležencev, tudi člani Delovne skupine strokovnjakov, uradniki EU, Kitajske, držav članic EU, Komisije Afriške unije in medvladnih organizacij, kot je RECSA, ter mednarodni akademiki, možganski trusti in strokovnjaki nevladnih organizacij. Izmenjali so stališča o glavnih izzivih in možnostih boja proti nedovoljenemu SALW v Vzhodni Afriki ter podali priporočila za skupne ukrepe Afrike, Kitajske in EU na terenu. Član Delovne skupine strokovnjakov Amb. Ochieng Adala je 27. septembra 2013 na univerzi v Pekingu predaval o nedovoljeni trgovini s konvencionalnim orožjem in o različnih ukrepih Afrike in mednarodne skupnosti za preprečevanje prekomernega kopičenja konvencionalnega orožja, zlasti SALW, ki ogroža stabilnost regije. Predavanja se je udeležilo 40 študentov in profesorjev, sledila pa mu je živahna razprava o učinkovitosti Pogodbe o trgovini z orožjem, vrzelih v sedanjih sistemih nadzora nad orožjem ter o napadu na trgovsko središče Westgate v Nairobiju.

Številni afriški, kitajski in evropski udeleženci, ki so sodelovali v navedenih dejavnostih, so izrazili odločno podporo dosedanjemu delu in pozdravili dosežke Delovne skupine strokovnjakov, hkrati pa ponovno poudarili, kako pomembno je nadaljevati ta projekt in ob upoštevanju že doseženega izvesti konkretne ukrepe na terenu. Kitajska je pokazala še zlasti veliko zavzetost; med drugim so višji vojaški strokovnjaki skupaj z afriškimi sogovorniki neposredno, odkrito in praktično razpravljali o najboljših načinih sodelovanja v boju proti nedovoljenemu SALW in pripadajočemu strelivu. Zlasti so predstavljeni dokazi, da skupine upornikov v Južnem Sudanu uporabljajo na kitajskem izdelano SALW in pripadajoče strelivo, spodbudili živahno razpravo o tem, kako bi lahko preprečili preusmerjanje orožja z zakonitega na nezakonit trg, vključno s tem, kako bi lahko Kitajska izboljšala spremljanje končne uporabe in preverjanje pošiljk orožja, svoje izkušnje pa so izmenjale tudi druge izvoznice orožja. O projektu so veliko poročali tudi mediji na Kitajskem. V večjih medijskih hišah na Kitajskem, kot so Xinhuanet, Global Times in China Daily, je bil objavljen tudi skupni komentar Delovne skupine strokovnjakov, v katerem so bile Kitajska in druge države pozvane, naj podprejo Pogodbo o trgovini, tako da jo hitro podpišejo in sprejmejo konkretne ukrepe za njeno ratifikacijo.

- II. EU je v okviru dolgoročne komponente instrumenta za stabilnost nadaljevala izvajanje projekta v podporo boju proti nedovoljenemu kopičenju strelnega orožja in streliva ter trgovini z njim v Afriki, in sicer prek **Regionalnega centra za osebno in lahko orožje (RECSEA)** v Nairobiju. Ta projekt prispeva k izvajanju mirovne in varnostne komponente skupne strategije Afrike in EU. Projekt je bil v svoji prvi fazi od januarja 2010 do junija 2013 namenjen 12 državam, ki so članice RECSEA, njegovi glavni dosežki pa so: vzpostavitev nacionalnih komisij za SALW v Republiki Kongo, Srednjeafriški republiki, Čadu in Kamerunu, priprava nacionalnih akcijskih načrtov za SALW v Republiki Kongo, Srednjeafriški republiki in Malaviju ter okrepitev zakonodajne zmogljivosti v smislu uskladitve z instrumenti SALW v Zambiji, Tanzaniji in Keniji. Druge dejavnosti so vključevale regionalne seminarje za okrepitev medregionalnega sodelovanja in usklajevanja med organizacijami civilne družbe, poslanci in regionalnimi policijskimi načelniki. Projekt je deloval v smeri vzpostavitve vseafriškega organa za usklajevanje policijskih načelnikov (AFRIPOL), izvedena pa je bila tudi vrsta dejavnosti za učinkovito upravljanje SALW in pripravo informacij. Po izvedbi študije, v okviru katere je bila analizirana stopnja izvajanja regionalnih in mednarodnih zavez glede SALW v državah podsaharske Afrike, se je julija 2013 začela druga, triletna faza projekta, namenjena utrditvi rezultatov prve faze in izvajanju dejavnosti na celi afriški celini.
- III. Svet je 24. junija 2013 sprejel Sklep 2013/320/SZVP, da bi **libijskim organom** kot pomoč pri njihovi zahtevni nalogi zavarovati ogromne zaloge konvencionalnega orožja in streliva **namenili** 5 milijonov EUR **pomoči EU**⁽¹⁾. EU ponuja to podporo, da bi pristojnim organom v Libiji pomagala ustaviti nadaljnje nenadzorovano širjenje konvencionalnega orožja in streliva, ki še prispeva k negotovosti v Libiji, sosednjih državah in širši regiji. Projekt upošteva kompleksne politične razmere in posledične izzive v Libiji, pa tudi potrebo po zagotovitvi prevzemanja odgovornosti na nacionalni ravni in opolnomočenja lokalnih partnerjev. Trajal naj bi pet let. EU je poleg dela, ki ga je opravila nemška izvajalska agencija za mednarodno sodelovanje (GIZ) in sofinanciralo nemško zvezno zunanje ministrstvo, v okviru več mednarodnih srečanj promovirala cilje sklepa Sveta, nadaljevala pa bo tudi tesno usklajevanje z drugimi mednarodnimi donatorji, misijo Združenih narodov v Libiji (UNSMIL), organom Združenih narodov za ukrepanje proti minam (UNMAS), organizacijami civilne družbe in drugimi zadevnimi akterji.

Pomoč v okviru sklepa Sveta je del celovitega pristopa EU, ki podpira proces tranzicije v demokracijo, trajnostni mir in varnost v Libiji. Sklep Sveta dopolnjuje prizadevanja misije EU za pomoč na mejah v Libiji za kratkoročno vzpostavitev zmogljivosti te države za izboljšanje varnosti njenih kopenskih, morskih in zračnih mej ter pripravo dolgoročne strategije za integrirano upravljanje meja. Izvajala ga bo nemška agencija za mednarodno sodelovanje (GIZ).

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:173:0054:0064:SL:PDF>

V poročevalskem obdobju je bil na prošnjo libijskih partnerjev organiziran študijski obisk v Nemčiji, ki so se ga udeležili oddelek za orožje in strelivo, oddelek vojaških inženirjev in libijski center za ukrepanje glede min. Študijski obisk je vključeval tudi delavnico o prihodnjih ukrepih fizične zaščite in upravljanja zalog v Libiji ter prikaz možnosti za industrijsko uničenje in recikliranje streliva, pa tudi obveščanje o možnostih usposabljanja z nemškimi oboroženimi silami in zasebnimi ustanovami na področju uničenja eksplozivnih sredstev. Na podlagi tega obiska je bil z oddelkom za orožje in strelivo ter oddelkom vojaških inženirjev podpisan memorandum o soglasju. Del memoranduma o soglasju je tudi pomoč zadevnima oddelkoma pri vzpostavitvi standardnih operativnih postopkov. Zaradi vzpostavitve okvira za usposabljanje na področju fizične zaščite in upravljanja zalog je bilo ob sodelovanju svetovalca za usposabljanje iz humanitarne organizacije DanChurchAid pregledanih dvanajst različnih programov usposabljanja, ki so bili primerjani tudi z mednarodnimi standardnimi operativnimi postopki uničevanja konvencionalnega streliva pri ZN, v Britaniji in Nemčiji, postopki uničenja eksplozivnih sredstev ter predpisi in uredbami o upravljanju zalog streliva. Gradivo za usposabljanje, ki je na voljo, je tako usklajeno z mednarodnimi standardi in je strokovna podlaga za napredno usposabljanje. V memorandumu o soglasju je opredeljena tudi pomoč pri pripravi predhodnega načrta usposabljanja. Načrt bo dokončan leta 2014, v njem pa bo opredeljeno usposabljanje za častnike in nato še podčastnike oddelka za orožje in strelivo ter oddelka vojaških inženirjev. Vse udeležene strani so se strinjale, da bi morala usposabljanja temeljiti na mednarodnih tehničnih smernicah za upravljanje zalog streliva, ki so jih sprejeli ZN.

Oddelek za orožje in strelivo ter oddelek vojaških inženirjev libijskih oboroženih sil sta se strinjala tudi, da bosta vzpostavila poligon za usposabljanje z različnimi možnostmi začasnega skladiščenja streliva; med drugim bodo postavili tri različne objekte, ki jih uporablja Nato za skladiščenje na terenu, nemška agencija za mednarodno sodelovanje pa je bila uradno zaprosena, naj zadevnima akterjema svetuje o obstoječi in dodatni potrebni opremi. Z organizacijo DanChurchAid ter s svetovalno skupino za mine so bile podpisane pogodbe za nakup in distribucijo ključavnic za puške in omar za orožje v Misrati, da bi tako podprli zagotovitev začasnih skladišč orožja in streliva, vključno z usposabljanjem osebja, ki upravlja skladišča orožja in streliva.

- IV. Poleg tega skupni projekt organizacije DanChurchAid in Danskega sveta za begunce, ki se financira v okviru kratkoročne komponente instrumenta za stabilnost, od septembra 2012 zagotavlja usposabljanje o tveganjih v zvezi s SALW civilnemu prebivalstvu v Libiji. Namen projekta je zmanjšati število nesreč, povezanih s SALW, ter vidno prisotnost tega orožja. DanChurchAid se pri lokalnih oblasteh poleg tega zavzema za ukrepe za varno upravljanje SALW, ki naj bi pripomogli k preprečevanju oboroženega nasilja. Dosedanje dejavnosti vključujejo dejavnosti psiho-socialne podpore v 28 šolah v regiji Misrata, odstranjevanje min na območju Tripolija (na 96 800 m²) ter organizacijo 11 tečajev usposabljanja za ministrstvo za notranje zadeve in ministrstvo za obrambo. Na območju Sabha na jugu je bil podpisan sporazum o usposabljanju iskalcev za odstranjevanje eksplozivnih sredstev, 2 452 oseb iz priseljskih skupnosti, gasilskih služb in šol pa se je udeležilo usposabljanja o tveganju zaradi min. V pomoč dejavnostim odstranjevanja min, ki jih izvaja svetovalna skupina za mine, je bil nabavljen armiran izkopač za odstranjevanje eksplozivnih sredstev. Zaposlen je bil izkušen upravljavec, za upravljanje tega stroja pa je bilo usposobljeno tudi nacionalno osebje. Na območju Zintan je izkopač doslej pomagal pri odstranjevanju bomb (27 250-kilogramskih bomb in 9 500-kilogramskih bomb).

Svetovalna skupina za mine bo januarja 2014 začela izvajati še en projekt v okviru te komponente, njegov namen pa je še bolj zmanjšati humanitarno grožnjo, ki jo predstavljajo eksplozivni ostanki vojne, in povečati varne prakse in ravnanje skupnosti, ki jih ogrožajo eksplozivni ostanki vojne in SALW.

Nenazadnje bo organizacija Small Arms Survey marca 2014 začela še en projekt, financiran v okviru kratkoročne komponente instrumenta za stabilnost, katerega namen je prispevati k razvoju zmogljivosti libijskih oblasti za zagotovitev notranje in javne varnosti. Njegovi cilji so zlasti vzpostaviti nacionalne zmogljivosti za opredelitev, oceno in analizo posredovanj v varnostnem sektorju ter zagotavljati podporo pri razvoju strategij in operativnih načrtov za varnost skupnosti, morda tudi varnostnih groženj, ki jih predstavljajo SALW.

(d) *Srednja Amerika*

- I. EU je nadaljevala tudi izvajanje projekta v podporo Srednjeameriškemu programu za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem (CASAC). Prek dolgoročne komponente instrumenta za stabilnost se je septembra 2012 s komisijo za varnost Integracijskega sistema Srednje Amerike (SICA) kot izvedbenim partnerjem začela druga faza podpore v okviru projekta, ki se je prvotno izvajal v okviru UNDP. Namen projekta EU kot prispevka k pobudi CASAC je vzpostavitev temeljev regionalne strukture in dolgoročne strategije za boj proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem v Srednji Ameriki, tako na nacionalni kot na regionalni ravni. Projekt se izvaja v Srednji Ameriki in sosednjih državah, vključno s karibskim območjem (s posebnim poudarkom na naslednjih državah: Belize, Gvatemala, El Salvador, Honduras, Nikaragva, Kostarika in Panama). Med glavne dejavnosti sodijo regionalne in nacionalne kampanje in konference za ozaveščanje javnosti, krepitev nacionalnih usklajevalnih mehanizmov in sistemov za registracijo, čezmejni projekti ter usposabljanja na različnih področjih.
 - II. EU hkrati pripravlja tudi morebitni sklep Sveta v podporo dodatnim dejavnostim nadzora nad SALW v Srednji Ameriki, v katerem bi bili zlasti opredeljeni cilji na področju SZVP v okviru dela, ki ga morata skupaj opraviti Regionalni center ZN za mir, razorožitev in razvoj v Latinski Ameriki in na Karibskem otočju (UNLIREC) ter CASAC, da bi se lahko uspešno bojevali proti nezakonitemu kopičenju SALW in streliva in trgovini z njim v tej regiji.
-